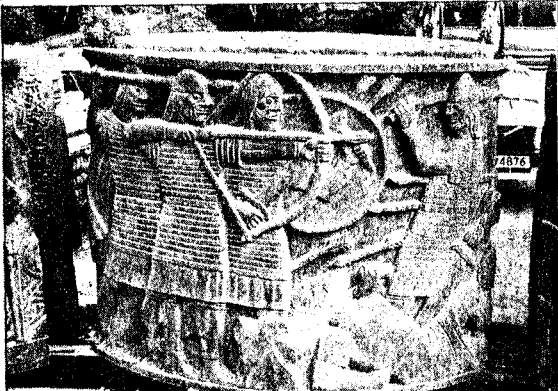

Skien viste ingen interesse for Wilhelm Rasmussens Nasjonalmonument:

”Jotunkongen” reiser søylen for egne midler i Bøverdalen

Skien viste ingen interesse. Både Lillehammer kommune og Lillehammer-OL fikk tilbud, men avslo. Og slik gikk det til at Bøverdalen i Lom kommune i Oppland ble valgt som plasseringssted for Norges nasjonalmonument. Og det er jeg glad for, sier ”Jotunkongen” Amund Elveseter til Varden.

Hadde det ikke vært for Amund Elveseter (80) ville monumentet sannsynligvis aldri blitt reist. Etter samråd med Wilhelm Rasmussens rettsetterfølger Andreas Stangeland og slektninger og Stortingets presidentskap lyktes det å få friggitt monumentet for å reise det med private midler.

Ett av motivene fra Norgeshistorien - med en høvdingerekke nederst og med Eidsvollsmennene i broderkjede øverst. Helt på toppen skal Harald Hårfagre trone til høst.

ARNE GRØSFJELD

-Men det har vært en lang og seig kamp, smiler Amund Elveseter. Nærmere tre millioner kroner har han tatt fra egen lomme for å bringe verdighet over ”Eidsvollssøylen”, etter at gipsformer og ferdighogde deler i 50 år har ligget bortgjemt i et lager.

SAGASØYLA

I Bøverdalen har søylen - Norges største enkeltstående billedhuggerverk - som reises ved Elveseter - fjellstue, like under Galdhøpiggen, ikke status som et riksmonument. I stedet har den fått det velklingende navnet ”Sagasøyla”. Det er Skiensmannen, billedhugger, professor Wilhelm Rasmussen som i 1926 vant konkurransen om utførelsen av monumentet. Utformingen av søylen representerer norgeshistorien fra Norge ble samlet til ett rike ved slaget i Hafrsfjord i 872 og frem til riksforsamlingen på Eidsvoll i 1814. Søylen som blir nær dobbelt så høy som monolitten i Frognerparkene, illustrerer norgeshistoriens utvikling, - med en høvdingerekke nederst og med Eidsvollsmennene i broderkjede øverst. Helt på toppen troner Harald Hårfagre til høst.

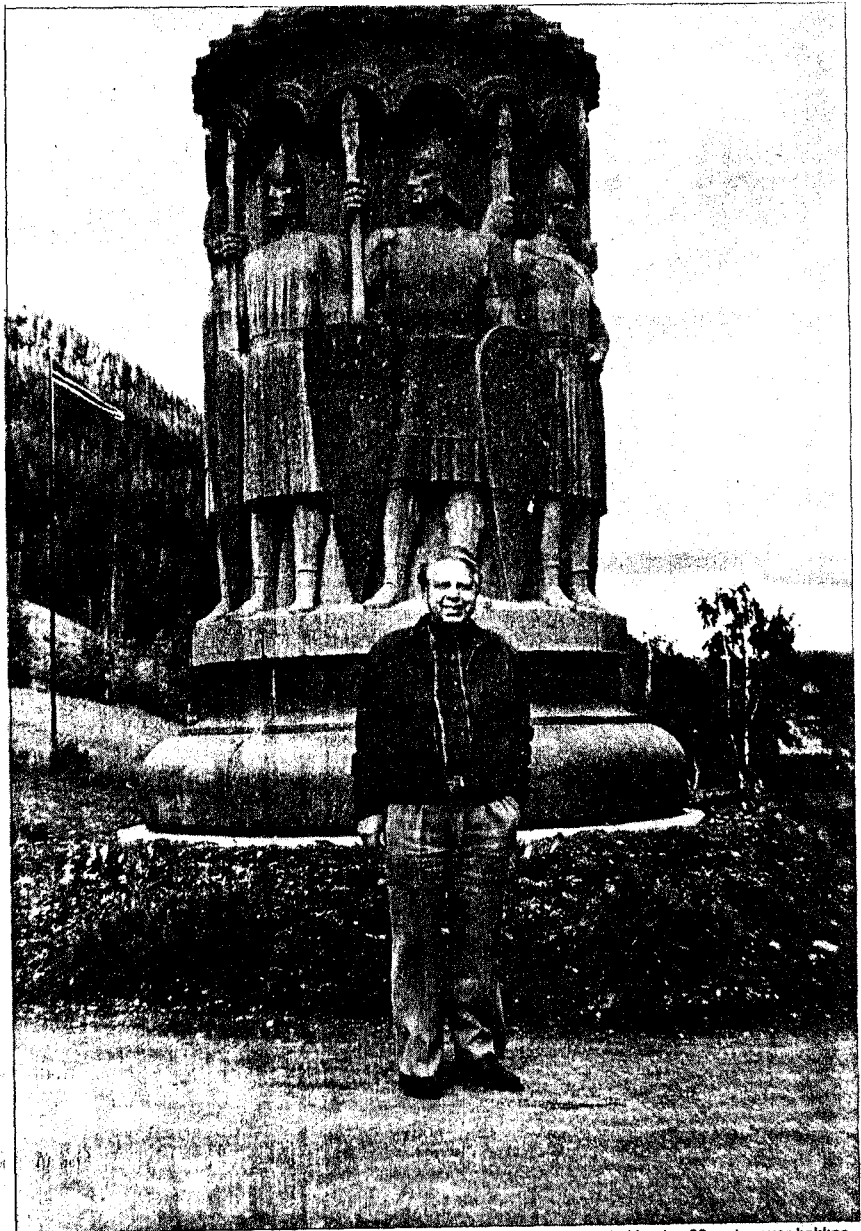
SPLITTELSE

I 15 år arbeidet fem personer

med modellering og steinhugging. Da krigen kom, var søylen halvferdig i cyanitt, resten modellert i gips. Under krigen stanset arbeidet. Da så saken kom opp i Stortinget etter at krigen var slutt, oppsto det politisk splittelse som førte til at det videre arbeidet med søylen ble stoppet. Det hadde sammenheng med professor Rasmussens medlemskap i Nasjonal Samling under krigen.

Amund Elveseter forteller at han alltid har vært interessert i både Knut Hamsun og Wilhelm Rasmussen. Han beundret det de sto for rent kunstnerisk, for politisk sto de på hver sin side under krigen. - Jeg satt inne under krigen, og Rasmussen etter krigen, sier Amund Elveseter. For mange år siden reiste Amund Elveseter og professor Rasmussen i fellesskap en statue over Knut Hamsun i Lom - bygd der dikterhøvdingen kom til verden.

- Jeg synes det ville være synd og skam om professor Rasmussens monumentalverk skulle ligge evig begravet, sier 80-åringen til Varden. Våre myndigheter som har hatt ansvaret, har forvaltet søylen på en meget slett måte. I allfor mange år har elementene stått skjedesløst oppbevart i et bilkkur utenfor Oslo. Det dryppet vann i kongekrona, og flere gipsformer ble skadet.

”Jotunkongen” Amund Elveseter ved den gigantiske søylen som om ikke lenge skal kneise 33 meter over bakken. (Foto: Arne Grøsfjeld)

Nå ser Amund Elveseter frem til at søylen skal være på plass, og da vil Bøverdalen for alvor være på Norges kartet, smiler hotellmannen og kulturpersonligheten Amund Elveseter.

Om en månedstid vil søylen stå ferdig, men den offisielle åpningen blir trolig ikke før til våren. Planen var at den skulle stå

ferdig til St. Hans, men det er oppstått en forsinkelse som har sammenheng med sendretighet fra myndighetenes side i forbindelse med utlevering av nøkkel.

Da Vardens medarbeider forleden besøkte Elveseter fjellstue var arbeidet med reisingen kommet svært langt. Syv meter

måtte man ned i bakken for å finne fjellgrunn, og i dag rager søylen syv-åtte meter over bakken. Når alt står ferdig, vil søylen strekke seg 33 meter over bakken. Søylen blir således en av de høyeste i verden, og kanskje den vakreste.